

Interim *difficillima & radiosissima*, imo & *sumtuosissima* opera hunc lapidem tandem ab artificibus *obtinere*, testantur ad unum omnes, ab autoribus adducti, hunc elaborandi *processus*, seu *præparationes*, vel *oratione soluta*, vel *sermone ligato*, prostantes, quorum multos scriptores *Hermolaus-Barbarus* nominatim protulit, plures vero addidit *sæpius laudatus inelytus* ac verè πολυμαθής *JCtus D. Reyherus* cit. tract. p. 95. seqq.

cujus præparationes sunt difficillimæ, radiosissimæ, imo & sumtuosissimæ sermone soluto & ligato prostantes de cuius basi & aliis huc spectantibus Beccherus consulendus.

De hujus tincturæ seu lapidis *basi*, perinde ac aliis ad præsens argumentum spectantibus multa possent huc vocari. Sed abrumpendum est filum, & benevolus lector exorandus, uti plura ad hanc *transmutationis Philosophiam* spectantia cum primis ex *sæpius memorati Beccheri* supplemento in *physic. subterran. II.* depetere haud velit gravari.

SECTIO II.

DE

AURO MEDICO.

CAPUT I.

DE

PRÆPARATIONE AURI AD MEDICAMENTA SOLARIA.

§. I.

Præparatio auri ad medicamenta ex eodem obtinenda consistit in ejusdem *deputatione*, tum à *sordibus extrinsecus* eidem adhærentibus, tum à *metallis imperfectioribus* eidem *intrinsece* admixtis.

Præparatio auri ad medicamenta consistit in

§. II.

Depuratio à sordibus vel simplici deterfione massæ aureæ, cum pulmento, ex pulvere tartari crudi, & salis communis, aqua simplici consperso, obtinetur. Vel, quod melius, ita absolvitur, ut massa illa prius candefacta, dein in aqua simplici iisdem pulveribus imprægnata decoquatur. Aut, quod minus operosum, postquam fuit candefactum, refrigeratumque, oleo saltim tartari per deliquium, adhibito etiam peniculo ex filis orichalceis parato (*Drat. Bürste*) detergatur, & nitori suo tradatur.

§. III.

Depuratio auri à metallis aliis admixtis, vel via *secca*, vel via *humida* peragitur. Illa adhibet vel *antimonium* vel *cementum*. *Plumbum* enim, tertium illud, quod pro hac depuratione adhibetur, medium, reliqua equidem ignobilioria metalla ab auro separat, haud tamen *argentum*, de quo in sequentibus.

§. IV.

Antimonii sulphur acidum omnia reliqua metalla aggreditur, *devorat*, atque volatilifacit, id est secum in fumo aufert, indeque *lupus Hungaricus* dicitur. Processus est sequens:

Rz. Antimonii pulverisati ℥ IV. metalli mixti ℥ I℥. fundantur in crucibulo igne conveniente adhibito, additoque etiam pulvere fusorio communi (ex tartari crudi pulverisati partibus ij. & nitri puri part. I. detonatis præparato) eliqventur in regulum, metallicis partibus gravem, separatis scoriis. Hæ pulverisatæ, cumque pulvere carbonum commixtæ, denuo fundantur, ut, quicquid metalli ac reguli iisdem adhuc inest, denuo in fundum ac regulum secedat atque descendat. Regulum omnem super cupella, ex osium, ac

ac fagi cineribus confecta, sub *testudine* (unter der *Muffel*) violento igne, follium flatu animato, in auras abige, & restabit aurum purissimum. Vel

Rz. Auri impuri p. I. vel ij. antimonii pulverisati p. iv. vj. vel viij. Mixta, inque crucibulum immissa fundantur. Tandem adjiciantur, nitri puri pulverisati ℥j. limaturæ martis ℥iij. & apparebunt, varii colores, qui dicuntur oculi perdicum. Post sufficientem fusionem, quæ *obortis scintillulis* se manifestat, massa effundatur, consveto more in regulum, à scoriis separandum. Scoriæ istæ iterum fundantur, addita limatura martis, ut, ex ipsis, si quid adhuc continent reguli, idem eliciatur, & pro renata, hæc opera eo usque repetatur, donec nihil amplius reguli scoriis insit. Regulus hac ratione obtentus, denuo in furnum anemium immisus, igne fortissimo, adhibito quoque, si opus est, alacri follis afflatu fundatur, injecto etiam nitri sale, eousque, donec antimonium, omne in auras, per fumum, avolaverit, cessantibusque fumis, aurum ipsum quiete follem patiatur. Massa, in aquam frigidam effusa, in novo crucibulo, denuo colliquescat, addito, per intervalla, chryso-collæ tantillo, & follis afflatu in auxilium vocato, ulterius purgetur, donec colores, iridis illos æmulantes, oboriantur, & tunc in canalem ferreum (den *Eingus*) cera vel sebo illitum, & charta abstersum, effundatur, atque, ubi refrixerit, ex eodem eximatur. Et obtinebitur aurum purissimum colore saturato adblandiens, ceratiorum XXIV, ultra quod non datur ascensus. Hæc depuratio auri per antimonium solet anteponi illi, quæ instituitur per cementationem, artificibus dictam, nunc memorandam.

vel cemen-
tationem,

Cementatio auri, quæ est calcinatio clausa, ita peragitur: Aurum impurum in lamellas sub malleo ducitur, (quæ crasfitiem dorsi tenuioris cultri excedere haud debent). Dein fit sequens pulvis cementatorius, Regalis appellatus:

℞. Laterum tritorum. ℥ij. Vitrioli veneris ad ruborem calcinati, salis marini fusi, ana ℥j. nitri puri ℥β. salis ammoniaci ℥ij. Mixta & pulverisata seponantur ad usum.

Aliud cementum regale fortius. ℞. Vitrioli cyprini ℥j. Salis nitri puri ℥β. aluminis rupei, salis ammoniaci ana ℥ij. æruginis ℥j. exacte pulverisata, misceantur & patellæ terreæ non vitreatæ superfusa, calcinentur, ad exhalationem omnis humiditatis, optime spatula lignea materiam movendo. Ubi vapores cessarint omnes, in pulverem restans corpus reducatur, & asservetur pro cemento regali, id est, pulvere, pro auro, metallorum rege, à mixtura aliorum depurando.

Fiunt ergo ex hoc impuriori auro in laminas ducto, & cemento dicto, ab hoc ipso pulvere incipiendo, lecti alterni (strata super strata docimastis appellantur) in peculiari vase argillaceo, operculo probe munito, quod pyxidem cementatoriam vocant, ita, ut cementum denuo agmen horum stratorum, claudat. Vas hoc, ex præcepto *Borrichii* cit. loc. p. 36. imponitur igni, in furno anemio, qui tamen fusorio paulo esse debet remissior, per horas XXIV. Exemptæ, aquisque calentibus elutæ, lamellæ, exesis propemodum mordaci illo cemento metallorum cæterorum additamentis omnibus, erunt purgatæ, & puritate ad ceratia XXIII, minimum adscendentes (quæ repe-

repetita denuo eadem opera ad XXIV. ceratia proxime poterunt deduci) addito borracis momento eliquandæ. Dum autem aurum fufum in vaginam ferream, cera illitam, calentemqve, immittitur, chartula, febo & cera peruncta, fupra vaginam incendatur, ut aurum tandem effufum, frigidumqve, grato nitore fplendefcat. Neqve vero pulvis à cemento rediens, abjiciendus, cum primis, fi argentum maffæ inhærens non modo haufert, verum &, fi mordacior, multisqve falis ammoniaci fpiculis armatus, etiam auri tantillum populatus fuerit, eoqve, ubi ufus feret, cum aliis generiofioris metalli reliquiis, mediante fufione, cum fale tartari, & cupellatione, artificibus fic dicta, purgari meretur.

§. VI.

Cupellatio, modo dicta, tertius eft modus, quo aurum à reliquis maffis metallicis, foleto argento excepto, folet depurari. Formantur nempe, modo à *Borrichio* cit. loc. p. 7. curate defcripto, ex cineribus faginis, optime purgatis libra I. ponder. civil. ofium, ex tibiis bubulis & eqvinis calcinatorum, infipidiffimorum, unciis VI; argillæ fubcœruleæ drachmis XVIII. probe mixtis, atqve aqua fontana, ut preffa manibus cohæreant, irroratis, beneficio modioli Orichalcei cavi (*nonnam* vocant) & æqualis piftilli orichalcei (*monachum* appellant) impulfu, alveoli, *cupellarum* nomine venientes, polline offeo fubtiliffimo mox perfpergendi, lente, ne rimas contrahant, exficcandi. Harum cupellarum duæ in furno, peculiari ratione ad has operas constructo, ac docimastico appellato, fub teftudine (*einer Muffel*) inqve ejus pavimento prius inverfæ, ut earum fundi probe incaléfcent, collocentur, deturqve ignis carborum faginarum

aut etiam cupellationem, in qua remanens argentum

rum bene coctorum, sufficiens, utque omnia bene
candescant. Invertantur denuo cupellæ, stentque
erectæ, donec juste incaluerint, quod granulis ali-
quot plumbi (optimum est *Villacense*, cui succedit
Goslariense) in alterius alveolum immisis, periclita-
bere. Si enim ex plumbo eliquato aliquid mox in
altum subsultat, frigidior est cupella, quam decet, &
hinc ulterius calefacienda. Inferatur deinde plum-
bum, quadrupla quantitate metallum depurandum su-
perans, in unam cupellarum harum, & idem quoque
fiat in altera cupella, ut, diviso metallo in duas partes
æquales, ex utriusque æquali vel inæquali grano, exa-
minis justitia æstimari queat. Plumbo, per fusionem
tremulo, adde quartam metalli partem per vices, ne
scilicet plumbum ab ebullitione sistatur, & operatio
retardetur. Intendatur post hæc, jubente idem sæ-
pius laudato *Borrichio* cit. l. p. 17. ignis valide, apertis
ubique spiramentis, donec plumbum liqvefactum in
fluctus veluti crispetur; quo viso, remittendus non
nihil, contractis tantillum ostiolis, calor, ut quietius
fluctuet, & nihil ab ignis violentia cedat in prædam;
in quo statu regendus ignis, donec omne plumbum,
post varios in superficie colores, tandem etiam iridem
exhibentes, partim in fumum secesserit, partim in
poros catini seu cupellæ sese insinuaverit, relicta in
alveolo catini, quod in metallo commixto vehebatur,
globulo ex auro argentoque solo conflato, quieto,
quod jam ad *fulmen excoctum* (*wenns blisset / oder
blisset*) ut vocant, & calens adhuc, forcipe teneriori
eximatur. Ex hac auri & argenti commixta massa,
aurum denuo vel antimonio, vel cemento, vel quod
melius est, *via humida & quartatione*, sic appellata, modo
nunc referendo, poterit separari.

§. VII.

Massæ, lapidi lydio affictæ, jungitur acus probatoria, eidem colore respondens, quod pari affictu tentandum, ut pateat circiter, quantum auri, quantumque argenti eidem insit. Examine hoc instituto additur huic massæ, si deest, tantum argenti, ut aurum purum inibi delitescens tripla proportione vincat; tantum enim, ad minimum, argenti requirit massa, priusquam aquæ forti commode velit obtemperare. Quo facto juxta Borrichium cit. loc. p. 31. massa tota, eliquando commissa, vel in laminas ducitur, quæ minorem aquæ fortis quantitatem requirunt, vel, quod promptius transigitur, in grana per scopas betulinas, aquæ in cupa immerfas, excutitur, ad quæ major aquæ fortis copia est adhibenda. Hæc enim aqua fortis bonæ notæ, ex vitrioli Goslariensis & nitri puri æqualibus portionibus, per retortam argillaceam robustam, in recipiens vitreum amplissimum, post phlegma, destillando evocata, quantitate sufficiente utrobique affunditur. Postquam steterunt in digestionem, donec solutio cesset argenti, invenies pulverem auri à reliqua massa secretum, infundo subsidentem. Sed ab hoc opere nondum cessandum, verum effusa priori aqua forti, quæ moleculis argenteis jam saturata, alia iterum iterumque est affundenda pulveri aureo priori, sed optimæ notæ & valida. Sic coctione dimidiam horam instituta, quicquid adhuc ignobilioris metalli auro erit admixtum, in aquam illam fortem ascendet, relicta in fundo aurea illa calce prorsus pura & ad ceratiorum XXIV. nobilitatem ita exaltata, ut ampliori per antimonium instituenda depuratione, haud egeat. Ubi aqua fortis ne minimam argenti particulam amplius evocandam invenerit, tunc illa

optime separatur ab auro, via humida, & per variationem

H

effusa,

effusa, *fontana* eousqve incoqvenda est calx aurea, donec omni aciditate & acrimonia elutâ, aqua limpida & prorsus insipida defluerit. Calx aurea leniter exsiccata, vel hac forma pro usibus, dehinc memorandis adservatur, vel si lubet, in crucibulum immititur, & postquam incanduerit, addita chrysocolla, borracis nomine veniente, eliquatur, & in canalem ferreum calefactum, seboqve vel cera illitum, & charta abstersum effunditur, ut in laminas qveat tenuari. Argentum deniqve in aqua forti solutum, ne dispereat, e poris & meatibus aquæ stygiæ mediante *lamina cuprea*; aut quod melius, cum ex his laminis argentum aliquid impuritatis exsorbeat, *salis communis*; vel, quod optimum, *salis tartari*, in aqua soluti, additqve, ope excutitur, atqve in fundum, pulveris albicantis vel grysei forma, præcipitatur, qui à salibus, eodem aquæ simplicis adminiculo, est liberandus.

§. VIII.

qua eadem
via humi-
da etiam
aurum ab
aliis me-
tallis se-
jungi po-
test.

Et hæc per aquam fortem instituta separatio non tantum ad solam auri argentique, verum & aliorum metallorum, v. gr. cupri, orichalci, ferri & bismuthi auro admixtas massas potest extendi, solo plumbo & stanno exceptis, quas substantias ægre admodum, & non nisi aquæ fontanæ paucæ interventu, aqua hæc stygia adgreditur ac dissolvit. Antefertur hæc operatio, via humida procedens, *cupellationi*, quoniam observatum est, argentum cupellatum, solutum, tincturam cæruleam elargiri, manifesto cuprearum molecularum, adhuc admixtarum, indicio sese prodente.

§. IX.

Adduci nunc posset ipsa etiam *auri*, modis usque huc memoratis depurati, *calcinatio immersiva*, auri-
 bus appellata, per menstrua liquida, aquam regiam, spiritum nitri bezoarticum, spiritum salis rectificatissimum, & reliqua procedens. Verum, cum, uti sequentes paginae docebunt, haec operatio saltem pro hac vel illa medicina ex auro paranda adhibeatur, tum commodius ad illius recensionem eam posse differri, existimavimus.

Auri calcinatio immersiva ad sequentia differtur.

CAPUT II.

DE

VSV MEDICO AVRI IN SVBSTANTIA ADHIBITI.

§. I.

Aurum, ab aliis metallis separatum, finissimumque redditum, ac in lamellas tenuissimas, seu *folia* ductum ab *Arabibus*, qui hujus metalli virtutem primitus sibi dedere expertam, jam tum fuit in *usum* vocatum & suis compositionibus additum. Exemplum hujus praebent Aurea Alexandrina Nicolai; Electuarium de ovo Aureo, & reliqua. Hodie autem *aqua*, Carbunculi aurea, apoplectica, magnanimitatis, Velthemiana, & aliae *pretiosae*; *pulveres*, item, bezoardici, pannonicus ruber, epilepticus Marchionis, & alii *nobiles*; *Con-*

Aurum foliatum & olim;

& hodie medicamentis additur,